

Beslissing 24 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat
te Breda,

tegen:

pater [naam],
geboren op [datum],
sinds [datum] verbonden aan de Orde der Augustijnen,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 1 juni 2012. Op 13 juli 2012 is bij de griffie - namens aangeklaagde - een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van pater [naam] o.s.a., prior provinciaal van de Orde der Augustijnen. Op 10 augustus 2012 is nog een bijlage bij de inhoudelijke reactie op het klaagschrift ontvangen. Voorts is op 28 augustus 2012 door de griffie nog een brief van mr. Van Berckel-Van der Rijken ontvangen. Op 30 augustus 2012 heeft de griffie hierop een reactie ontvangen van de prior provinciaal pater [naam].

Op 8 januari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Berckel-Van der Rijken. Namens aangeklaagde is verschenen pater [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. Na de lagere school ging klager naar het internaat van de Augustijnen in [plaats]. In het schooljaar [jaar] vond de verhuizing naar de nieuwe locatie plaats. Klager zat toen in de derde klas en was ongeveer 15-16 jaar oud. Aangeklaagde was de biechtvader van klager en een soort vertrouwenspersoon. Klager herinnert zich niet of aangeklaagde ook les gaf. Aangeklaagde zat in het klooster en had mogelijk een organisatorische rol.

2.2 In het schooljaar [jaar - jaar] is klager onzedelijk betast in de kamer van aangeklaagde in het klooster van de Augustijnen. Klager werd ontboden op de kamer van aangeklaagde, alwaar gesprekken plaatsvonden. Het gordijn van zijn kamer ging dicht en de deur op slot. Tijdens het gesprek werd klager door aangeklaagde bevolen zijn broek te laten zakken. Er werd gesproken over de erectie. Klager had de indruk dat aangeklaagde als het ware seksuele voorlichting gaf. Aangeklaagde ging daarbij op zijn knieën zitten en betastte klager. Aangeklaagde had daarin een leidende rol. Klager werd niet gedwongen handelingen te verrichten bij aangeklaagde. Na zo'n bijeenkomst werd een vervolgspraak gemaakt. Het misbruik door aangeklaagde vond, in een tijdsbestek van ongeveer drie tot zes maanden, ongeveer zes tot tien keer plaats, steeds op dezelfde manier.

Klager vond aangeklaagde een intelligente en sympathieke man, echter de betastingen vond klager wel heel vreemd. Hij kreeg spoedig de indruk dat dit raar was.

Op een gegeven moment heeft klager er eens met zijn twee vrienden over gesproken. Zij hadden ook gesprekken met aangeklaagde en, zo bleek, hen overkwam precies hetzelfde. Dit was aanleiding voor de drie vrienden om in het voorjaar van [jaar] met pater [naam], de prefect van het internaat, te spreken. Pater [naam] is hierop boos naar de prior van het klooster gegaan, waarna klager nooit meer iets heeft vernomen van aangeklaagde. Volgens klager is aangeklaagde direct verwijderd uit het klooster. Klager en zijn vrienden kregen een heroïsche status binnen het internaat. Klager heeft geen contact meer met zijn vrienden van destijds.

Veel later, ongeveer 15 jaar na het gebeurde, heeft klager er eens met zijn broers over gesproken. Zij herkenden het verhaal van klager wel.

In het internaat gonsde het destijds rondom aangeklaagde van geruchten. Er was een soort mystiek rondom hem.

2.3 Klager heeft het misbruik van aangeklaagde niet zozeer gezien als pedofilie, maar meer als een uiting van homofilie. Klager heeft hierdoor een zeer alert oog ontwikkeld voor homofiele mannen. Dat heeft klager in zijn werkzame leven voor problemen geplaatst. Als gevolg van een fors conflict tussen klager en een homofiele accountant werd klager, werkzaam als algemeen directeur in de herenmodebranche, ontslagen.

Klager draagt hetgeen is gebeurd als een bepaalde last met zich mee. Het is weer opgerakeld door alle publiciteit rondom het misbruik in de R.K. kerk. De huidige echtgenote van klager is op de hoogte van het seksueel misbruik.

2.4 Klager wil primair zijn verhaal naar buiten brengen. Hij meent tevens dat hij in aanmerking komt voor een schadevergoeding.

3. Het verweer

Aangeklaagde is ruim 97 jaar oud en niet in staat eigenhandig op het klaagschrift te antwoorden. De prior provinciaal pater [naam] heeft om die reden namens aangeklaagde een reactie opgesteld. Voorts heeft pater [naam] ter zitting aangegeven dat wegens de geestelijke en lichamelijke situatie van aangeklaagde een verhoor van hem door de klachtencommissie niet zinvol is.

Pater [naam] heeft de nog enige in leven zijnde medebroeder, die destijds met aangeklaagde aan dezelfde school verbonden was, geraadpleegd. Die medebroeder heeft in die tijd nooit iets gemerkt of gehoord over mogelijk onoorbaar gedrag van aangeklaagde. Aangeklaagde was van [datum] tot [datum] lid van het convent in [plaats] en godsdienstleraar op het Gymnasium [naam].

Aangeklaagde was biechtvader van leerlingen. In [jaar] is de oude school en het oude klooster vervangen door een nieuw gebouw. Er heerste vanaf dat moment een grotere openheid en

paters ontvingen ook leerlingen op hun kamer. Op school werd geen klassikale seksuele voorlichting gegeven, maar sommige paters gaven die wel privé. Pater [naam] was in die tijd prefect, maar in zijn bewaarde gegevens zijn geen aanwijzingen gevonden voor de overplaatsing van aangeklaagde midden in het schooljaar [jaar - jaar] (op [datum]) naar een parochie in [plaats]. Er is geen sprake geweest van een onmiddellijke overplaatsing van aangeklaagde tijdens het schooljaar [jaar - jaar], zoals door klager is beweerd.

Aangeklaagde is geconfronteerd met de klacht. Hij schrok daar zeer van maar kon zich niets meer herinneren, als gevolg van een hersenbloeding een aantal jaren geleden. Dit betekent dat aangeklaagde de beschuldiging noch kan ontkennen noch kan erkennen. Hij voelt zich beschuldigd van iets waar hij geen enkele herinnering meer aan heeft. Mocht de klacht terecht zijn, dan is hij bereid vergeving te vragen.

Pater [naam] is niet op de hoogte van een andere klacht over aangeklaagde. Wel hebben een drietal mensen laten weten dat (een van) hun vrienden slachtoffer is geweest van niet nader aangeduid seksueel misbruik door aangeklaagde, in een onbekend jaar. Pater [naam] kan niet concluderen of, laat staan in hoeverre, hun ervaringen overeenkomen met die van klager. Door een vierde persoon is pater [naam] op de hoogte gebracht van het feit dat hij over zijn ervaringen met aangeklaagde wel melding heeft gedaan bij de Commissie Deetman, maar dat hij geen officiële klacht tegen aangeklaagde wil indienen.

Na onderzoek in de archieven heeft pater [naam] geen verdere aanwijzingen gevonden voor het beschreven seksueel misbruik door aangeklaagde. Op grond van de feiten en omstandigheden kan pater [naam] bevestigen noch ontkennen dat klager door aangeklaagde is misbruikt.

Nu er inmiddels wel een aantal klachten over medebroeders van aangeklaagde bij het Meldpunt en de Commissie Deetman zijn gepasseerd, concludeert pater [naam] wel dat er sprake moet zijn geweest van een zwijgcultuur binnen de orde.

Zowel aangeklaagde als pater [naam] zijn bereid spijt en excuses te betuigen, als in alle redelijkheid mag worden aangenomen dat het seksueel misbruik door aangeklaagde is gepleegd. Voorts deelt pater [naam] mede dat het hem spijt als de orde in alle redelijkheid te verwijten valt dat zij de misdragingen van aangeklaagde had behoren te weten en dat zij geen of onvoldoende maatregelen heeft genomen.

Wat betreft een eventuele financiële genoegdoening wacht pater [naam] het oordeel van de Commissie af. Pater [naam] spreekt tot slot alle bereidheid uit tot een goed en open gesprek met klager, als deze dat wenselijk acht.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3 Alhoewel ruim vijftig jaar zijn verstreken sedert het plaatsvinden van de verweten gedragingen, en aangeklaagde zich niets meer kan herinneren van de periode waarin de verweten gedragingen hebben plaatsgevonden, is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager in een periode van drie tot zes maanden zes tot tien keer zijn broek moest laten zakken, waarna hij onzedelijk werd betast door aangeklaagde.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast heeft de prior provinciaal in zijn inhoudelijke reactie op de klacht aangegeven dat een drietal personen lieten weten dat (een van) hun vrienden slachtoffer is geweest van (niet nader aangeduid) seksueel misbruik door aangeklaagde en dat daarnaast nog een vierde persoon bij hem (en de Commissie Deetman) over seksueel misbruik door aangeklaagde een melding heeft gedaan. De prior heeft dit ter zitting bevestigd. De Klachtencommissie laat deze meldingen als steunbewijs meewegen in haar beslissing.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 15 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een biechtvader en een soort vertrouwenspersoon.

4.5 De Klachtencommissie ziet, gelet op de hoge leeftijd van aangeklaagde, geen reden om te adviseren tegen hem een maatregel te nemen. De Klachtencommissie zal zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6 Over het verzoek van klager om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de prior provinciaal zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Prior Provinciaal van de Orde der Augustijnen de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat het seksueel misbruik zoals gesteld heeft plaatsgevonden en namens de Orde excuses aan te bieden en spijt te betuigen voor het klager aangedane leed.

Dit advies is vastgesteld op 24 januari 2013 door:

mr. H.J. Schepen, voorzitter; prof. dr. H.B.M. van de Wiel en mr. P.A. Schaafsma, leden; bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

De voorzitter

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Prior Provinciaal van de Orde der Augustijnen en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Prior Provinciaal binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Prior Provinciaal daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Prior Provinciaal.